

ZUIVERING DER GEMEENTELIJKE APPARATEN

gemakzucht; c. misplaatst medelijden; d. vrees voor rancunes (vooral in ambtenarenkringen is deze factor dikwijls van invloed geweest) ... Het publiek, hoezeer ook geneigd tot veroordelen, waagde zich niet dan ongaarne aan de indiening van schriftelijke klachten.¹

Met name in de plattelandsgemeenten speelde die terughoudendheid ten aanzien van de zuivering een rol en zij werd maar al te vaak door de burgemeesters aangewakkerd. 'Vele burgemeesters', zo concludeerde het Militair Gezag,

'(lieten) zich liever op dit gebied onbetuigd ... dan zich vijanden te maken, nog daargelaten dat bepaalde burgemeesters ... naar het oordeel van grote groepen der ingezetenen *c.q.* der betrokken militaire commissarissen zelf veeleer voor zuivering in aanmerking kwamen. Verschillende burgemeesters stelden zuiveringscommissies in, welke zij lieten presideren door afdelingschefs en wethouders. Zij wensten dikwijls geen vertegenwoordigers van de illegaliteit in deze commissies op te nemen.²

Van de verschillen in samenstelling van al deze commissies was het gevolg dat de normen die bij de zuivering werden toegepast, van gemeente tot gemeente gingen verschillen. Dit bezwaar was niet onoverkomelijk: alle zuiveringsbevelen welke van het Militair Gezag uitgingen, droegen een voorlopig karakter en in de definitieve uitspraken kon naar uniformiteit worden gestreefd. Daartoe was wenselijk dat alle dossiers bij één instantie samenkwamen. Die instantie werd in april '45 geschapen in de vorm van het Centraal Orgaan voor de Zuivering van Overheids-personeel. Dat orgaan werd geleid door een commissie waaronder een administratieve staf ressorteerde die (maar pas na de bevrijding van het Westen) de beschikking kreeg over de documentatie welke in Londen door de bureaus Documentatie en Zuivering was opgebouwd³; voorzitter van die commissie werd van Boeyen die als minister bij de vorming van het derde kabinet-Gerbrandy was afgetreden, en leden werden mr. Hus-

¹ *Overzicht MG*, p. 105. ² *A.v.*, p. 104. ³ Door het Bureau Documentatie waren in Londen alle gegevens met betrekking tot 'foute' personen verzameld, door het Bureau Zuivering alle gegevens met betrekking tot 'foute' en niet-'foute' personen, voorzover dezen in dienst van de overheid waren. Het Militair Gezag had er van eind '44 af op aangedrongen dat de verzamelde documentatie naar bevrijd gebied werd overgebracht, maar een daartoe strekkend besluit werd pas genomen toen Burger in januari '45 *ad interim* was opgevolgd door van Boeyen. De bureaus werden per 1 maart '45 gecombineerd en dat gecombineerde bureau ving op 1 maart '45 in Tilburg met zijn werkzaamheden aan.